

A n e t r æ e t

Nr.2 / maj 2013

ISSN: 1603 – 0281

Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forening

Indhold

Side 3

- Webmaster,
- Kassererens bemærkning,

Side 4

- Harddisken,
- Referater,

Side 13

- BSLF Greve,
- Nyheder siden sidst,

Side 15

- Nyt fra Bornholms Ø-Arkiv,
- Om "Sladrebogen" og EGO - Ernst G. Olsen,

Side 19

- Konkurrencen,

Bagsiden

- Bestyrelsen,

Kære medlemmer!

Så er det den tid på året hvor de fleste lægger deres slægtsforskning på hylden frem til efteråret, og bestyrelsen takket for jeres opbakning til de forskellige arrangementer.

Bestyrelsen er i fuld gang med at tilrettelægge næste vinters program og det ser allerede nu ud til at blive en spændende sæson.

Det er så mere beklageligt at vi har erfaret at Ø-Arkivet har begrænset åbningstiderne endnu mere, og det er der nok en del medlemmer der falder for bryttet. Så hvis medlemmerne støtter op om foreningens arkivdage har medlemmerne mulighed for at komme her og slægtsforske i stedet for.

Ø-Arkivet har digitaliseret en billedsamling og denne database er på 2 gb. Foreningen får en kopi til foreningens harddisk når den er klar. Det kan I glæde jer til.

Redaktør & Formand Hans Ressel

Dato	Foreløbigt program - Sæt allerede nu kryds i kalenderen
31.08-2013 – Lørdag	Bustur
28.09-2013 – Lørdag	Helmut Pürsing: Dansk tysk familieliv under og efter 2. verdenskrig
23.10-2013 – Onsdag	Mette Gundel: Bøddlen, rakkeren, natmændene og kæltringerne igennem 300 år
16.11-2013 – Lørdag	Erik Kann: Emne kommer senere
07.12-2013 – Lørdag	Julehygge
15.01-2014 – Onsdag	Hans Ressel: Søge muligheder i Sverige
19.02-2014 – Onsdag	Camilla Luise Dahl: Navneforskelle på beklædningsgenstande
01.03-2014 – Lørdag	Generalforsamling

Forsidebillede: "Frants Bøving stoppede som bestyrelsesmedlem efter 25 år"

➤ Webmasterens hjørne

Lill-May Didriksen har lavet et register over fødte bornholmere 1815-1940.

For langt de fleste personers vedkommende er også dødsdato og -sted registreret. Måske også yderligere bemærkninger. Alt i alt over 100.000 personer. Der kan søges på for- og/eller efternavn. Se punktet 'Fødte og døde' i menuen på websitet.

Det nye forum kan man også komme til via menuen. Dette forum er stedet for spørgsmål og svar, efterlysninger mv. efterlysninger på siden 'Efterlysninger'. Derfor kan man ikke længere oprette

Denne side bliver naturligvis på websitet indtil videre, så eksisterende efterlysninger kan ses og besvares.

Under medlemssiden har vi længe haft punktet 'Søg i dødsannoncer'. Dette punkt er nu opdateret, så der kan søges i Bornholms Tidendes dødsannoncer helt frem til 31/12 2012.

Designet af websitet kommer til at undergå en mindre forandring. Der vil ikke blive lavet om på hvor tingene er, der er kun farver og en smule layout der ændres.

Designet vil komme til at ligne det nye forum. Dette arbejde er pt. I gang, og er måske på plads når disse linier læses.

Philip Kofoed

----- 0 0 0 -----

➤ Kassererens hjørne

Til alle medlemmerne!

Mange tak til de rigtig mange, der huskede at skrive deres medlemsnummer på ved betaling til netbank.

Det gør mit arbejde med registrering af indbetalinger meget lettere, når I husker det.

Mange tak..

Kassereren Tonni Jørgensen

----- 0 0 0 -----

➤ **Harddisken**

Opdatering 20 – 21 og 22 er nu udsendt til alle.

I skrivende stund er der stadig en del, der ikke har betalt – det må I gerne gøre snarest.

I den næste opdatering vil der b.la. komme følgende:

- flere Skøde og panteprotokoller fra vestre-, søndre- og nørre herred.
- Et renskrevet register til Lægds- og sørullerne
- til og afgangslister for Allinge, Bodilsker, Chr.Ø, Gudhjem, Ibsker og Klemensker
- nye opdateringer til programmet "Slægtssøgning", samt
- opdatering af kirkebogssiderne

- - - - - 0 0 0 - - - - -

➤ **Referater**

Bornholm før og nu

Den 9. februar 2013 afhold foreningen et arrangement hvor Ernst V. Hansen viste lysbilleder fra Bornholm.

De 24 medlemmer som var til stede, fik nogle hyggelige timer.

Ernst fortalte lidt fra sin egen læretid som tømmersvend i Pedersker i 50.

Han og en af smedene skulle køre en

vogndræt som skal bruges til hestevogne til smed Mortensen i Smålyngen. Det foregik på motorcykel hvor han holdt vogndræten. Det har været et yndigt syn.

Nogle af de billeder der blev vist fra Rønne, var bl.a. fra hjørnet ved Posthuset Østergade/Stumpegade og Klokkegade, Irma, Det gamle Bibliotek på Torvet, Vestreskole og branden fra Bornholmer Centeret.

Remisen på havnen og Finn Oelsners Plastværk. I dag er der parkeringsplads. Rønne H fra 1966/68

Kirketårnet og bindingsværket på Rønne Kirke blev renoveret i 1980 og i den forbindelse var der et adgangsforbud skilt mod betrædelse af stilladset. Ernst bemærkede at det kun gjaldt turisterne, så han måtte godt.

Billederne fra Nexø var bl.a. fra den sidste Postvogn.

Den 28. september 1968 var den sidste dag at toget kørte

En af Ernst små bemærkninger var at opførte man sig ikke ordentlig i toget, ville man blive sat af i Pedersker. Men det havde ikke den store betydning for ham da han boede i Pedersker

Derudover var der billeder fra Muleby/Sorthat, Hasle Klinker, Hasle Havn, Teglkås, Helligpeder, Jons Kapel og Vang Stenbrud.

Kilder til slægtsforskning før år 1800 med Camilla Luise Dahl

Der var mødt 60 pers. for at høre Camilla fortælle om kilder til slægtsforskning.

Camilla arbejder på Danmarks Grundforskningsfonds Center for tekstilforskning på Københavns Universitet. Det er først og fremmest dragtforskning som hun har beskæftiget sig med, dvs. dragter og tekstil og hendes tidsmæssige område er tiden fra omkring tidlig middelalder til tidlig nyere tid, altså ca. 1000-1700.

Et af Camillas fagområder er også transskription og kildelæsning og det er specielt dokumenterne fra 15- og 1600-tallet.

Slægtsforskningen kom til lidt af omveje.

Det mest almindelige når man starter på at søge sin slægt, er at søge i nutiden, det kan være i form af fortalte erindringer, fotos, gemte dokumenter og attester om sine forældre, bedsteforældre og oldeforældre. Men hvad når man skal længere tilbage end det?

Birkefoged, og på Bornholm kun et birketing nemlig Hammershus birk. Birk er oprindeligt betegnelsen for en mindre retskreds udskilt fra et herred.

Der var både kongelige og kirkelige birker. De kirkelige forsvandt ved reformationen (1536).

Efter enevældens indførelse i 1660 tiltog antallet af birker vældigt, fordi der med oprettelsen af adelige lens godser fulgte birkeret. Lensherren fik jurisdiktionsmyndigheden på godsets område.

Folketællinger foretog man for årene 1787-1970. En folketælling er en grundlæggende registrering af befolkningen efter bopæl i et givet år.

I Danmark har vi skifter bevaret tilbage fra 1500-tallet, de ældste er fra Malmø fra 1503 og ellers kan flere byer fremvise skiftematerialet fra 1500-tallet, mere almindeligt er dog først fra 16- og 1700-tallet.

For de som ikke er så bekendt med skifter kan jeg kort opridse at skifte – som vi også kender i moderne tid med skifteretten – betegnelse for det juridiske dokument der blev udfærdiget i forbindelse med en persons død. I 15-1600-tallet når en person i al fald i byerne eller adelige, afgik ved døden, så forsegledes hjemmet og man nedtegnede hvad der fandtes i hjemmet.

De ældste skriftlige skifter foreligger som sagt fra 1500-tallet og fra Bornholm har vi skifter fra slutningen af 1600-tallet. Fra Hasle er skifteprotokollen fra 1700.

Byfoged arkiverne, det er de arkiver

der var underordnet en byfoged, det vil sige byerne hvilket på dette tidspunkt vedrørte købstæderne på Bornholm som havde borgmestre og råd. Vi har 5 af disse og med det specielle forhold at Hasle havde to: nemlig den ældste for Hasle by alene og så en senere der også talte Allinge-Sandvig der således ikke havde en egen byfoged. Det gælder for årene 1787-1861.

Camilla henviser til

www.arkivalieronline.dk og for bornholmske kirkebøger før 1814 til www.kirkebog.dk

Vi fik derefter en opgave, hvor vi skulle slå op i både skifter, folketælling og kirkebøger. Den var lidt kringlet for en af børnene ændrede navn undervejs, og det er jo hvad man kan blive udsat for i slægtsforskning. Kirkebog og folketælling stemmer ikke altid overens.

Ref: Fie Ellebye

Håndskrifter og skrifttyper før år 1800 med Camilla L. Dahl

Søndag var der kun mødt 26 pers. op.

Det kan være besværligt at tyde gamle håndskrifter. Vi fik en introduktion til skriftsprogets udvikling i nyere tid og en gennemgang af skrifttyper fra 1500-tallet til 1800-tallet. Praktiske eksempler på alfabeter, der har udviklet sig meget i perioden, ledsages af en gennemgang af diverse tegn for

mønt- og vægtenheder som i dag er ukendte, men som før i tiden var en forudsætning for at kunne handle.

De gotiske bogstaver er den håndskrift som blev brugt i Nordeuropa (bl.a. Tyskland og Skandinavien) indtil hhv. sidst i 1800-tallet og halvvejs ind i 1900-tallet. Det er en håndskrift som i dag skal tydes og transskriberes af skrifttydere. Gotisk håndskrift blev i Danmark først officielt afskaffet i 1875. I Tyskland blev det brugt op til anden verdenskrig.

De fire mest almindelige typer af gotisk skrift: Fraktur den sidste af dem er den mest almindelige i 1600-tallet

Der er selvfølgelig også forskelle i håndskriften mellem de forskellige skrivere i byen indenfor samme periode og by, en by kan have flere skrivere tilknyttet der har forskellige hånd, som man ser her eksempler på forskellige håndskrifter fra Vordingborg Sct. Knuds gildes laugsbog, her ved man at man én gang om året valgte en olderman for lavet og at denne sørgede for at føre laugsbogen, vi ved altså at flere forskellige medlemmer skrev i den. Her er det forskellige skrivere fra 1630'erne som tydeligt har en meget forskellig håndskrift.

Derfor når man begynder at lære gotisk håndskrift vil man ofte opdage at det lige tager lidt tid at sætte sig ind i den enkelte skrivers hånd. Ofte når man også at tolke et ord før man læ-

ser hele ordet bogstav for bogstav – og det går hurtigere når man først kender en skrifters hånd, hans skrive-måder, forkortelser, og ikke mindst stavemåder, for lige præcis stavningen varierer også.

Derefter fik vi en opgave med et skifte fra 1600 tallet og den var godt nok svær at læse for mange af os. Men det var et godt og lærerigt foredrag/kursus. Nu ved alle, at Benche klæder er = Hynder.

Ref: Fie Ellebye

Generalforsamlingen

Referat af generalforsamling i BSLF den 23. marts 2013.

Formanden var nødt til at passe sit arbejde, derfor var det kassereren, der bød velkommen til de 35 fremmødte medlemmer.

Til dirigent blev valgt Poul Erik Munch. Han takkede for valget og konstaterede at indkaldelse til generalforsamlingen, var rettidigt indkaldt.

Næstformanden, Frants Bøving, læste formandens beretning, den kan læses i andet sted i "Anetræet".

Kassereren aflagde revideret regnskab, dette kan ses i "Anetræet" fra februar 2013.

Derudover aflagde kassereren detaljeret regnskab for jubilæet i 2012, dette

viste et resultat på - 71 871,69.

Ærgerlig udgift men der havde været plads til mange flere deltagere i jubilæums festen, så ville underskuddet ikke have været så voldsomt.

Generalforsamlingen godkendte både formandens beretning og kassererens regnskab.

Valg af bestyrelsesmedlemmer:

Hans Ressel modtog genvalg som formand.

Poul Erik Regnersen modtog genvalg som bestyrelsesmedlem.

Til nyt bestyrelsesmedlem blev Hans Vindahl Pedersen valgt.

Ilse Pihl modtog genvalg som 1. suppleant.

Revisor Erling Andersen og revisor-suppleant Christian Dahl modtog genvalg.

Fie fremviste et flag foreningen har fået lavet. Dette til brug ved foreningens deltagelse i messer og udstillinger. Det er et smukt flag, rød dug med grønt kors og med foreningens logo og navn.

Der fremkom ønsker om at få indført temaer, når der afholdes arkivafte-ner/lørdage. Det er noget bestyrelsen vil drøfte.

Der fremkom også ønsker om ændret åbningstid i Ø-arkivet, det er ikke noget foreningen kan/vil gå ind i.

Herefter takkede dirigenten for god ro og orden.

Tonni overrakte en flaske vin til revisoren og Frants Bøving fik en buket blomster som tak for langvarigt arbej-

de som bestyrelsesmedlem i BSLF. Frants har ikke ønsket genvalg til bestyrelsen, han har været med fra starten i 1987 og synes nu at han vil droppe bestyrelsesarbejdet.

Så var der kaffe til deltagerne, medens Jørgen Mikkelsen gjorde klar til sit foredrag.

FOREDRAG OM SUNDHEDSFORVALTNINGENS KILDER, MEDICINALINDBERETNINGER ved arkivar og seniorforsker ph.d. Jørgen Mikkelsen, fra Rigsarkivet.

Sundhedsberetningerne blev indført i 1803 for at give et overblik over sundhedstilstanden og få den forbedret. Før dette var indberetninger meget beskedne og i starten var de meget sparsomme, men al begyndelse er svær og de blev bedre og bedre, således at de i dag kan bruges til at forske i befolkningens sundhedstilstand.

Før dette var landet opdelt i 8 physici. Efter 1803 kom der ca. 70 distriktslæger og militærkirurger til og fra 1870 bliver medicinere og kirurger slået sammen. Således at der ikke var forskel på lægernes status.

Fra 1803 og 100 år frem 10 doubles antallet af læger, ligeledes stiger antallet af borgere i Danmark fra ca. 900 000 til 3 mio., dette ikke mindst på grund af lægernes stigende dygtighed.

En anden årsag til det stigende behov for læger, var at sygekasserne kom i slutningen af 1800 tallet. Før sygekasserne var det ikke morsomt at være fattig og blive syg.

En af de største reformer kom i 1861 med krav til lægernes arbejde, og krav om at indberette hvert år.

Der ligger over 600 pakker på Rigsarkivet om medicinalområdet, de er opdelt i årgange og derefter geografisk, det gør arbejdet lettere hvis nogen vil forske lokalhistorisk.

Jørgen Mikkelsen oplæste hele redegørelsen for St. Heddinge for året 1818. Det tog ca. 2 min. den læge kunne fatte sig i korthed. Eller måske har han ment at det var noget nymodens pjat.

Herefter viste Jørgen Mikkelsen en graf over fødte/døde, her kunne vi se de forskellige epidemier og hvordan antallet af fødte, overstiger antallet af døde. I 1970'erne sker der noget morsomt, antallet af døde overstiger antallet af fødte. Antikonception og fri abort gør antallet af danskere mindre. Dette er set før i historien men så har der været tale om store epidemier.

Efterhånden viser lægernes større dygtighed sig i statistikkerne, i 1835 døde 35 % af de nyfødte, i 1920 var antallet af døde nyfødte faldet til 9 %. Børnesygdommene var en stor årsag til børnedødelighed. Disse så ud til at ramme hårdere på landet frem for i byerne. Dette er der ingen forklaring på, det må blot konstateres.

En anden stor dødsårsag var ulykker og ulykkelige hændelser, herunder regnes bl.a. selvmord. Først i 1919 kom der en forordning om at man skal prøve at stoppe ulykker, før dette,

måtte ingen gøre noget, før en øvrighedsperson, havde sagt god for det, f.eks. måtte man ikke skære en hængt ned.

De ældste dødsattester er fra 1840. Fra 1875 skal der udstedes attester af læge og politi, ved selvmord og ulykker, de såkaldte medico-legal attester. Disse medico-legal attester samt dødsattester fra byerne ligger i Sundhedskollegiets arkiver, dødsattester fra landet ligger i embedslægernes arkiver.

Det var meget spændende at høre om tidernes tro og overtro i forbindelse med lægegerningen. Vi skal vist være glade for at så mange overlevede på trods af lægerne og kvaksalverne.

Som vanlig leverede Jørgen Mikkelsen et meget fint og gennemarbejdet foredrag.

Referent Anette Schönwandt

- - - - O O O - - - -

➤ Beretning:

Så har vi afholdt jubilæums året 2012 og er godt i gang med 2013 som dog tiden løber af sted.

Vi har aldrig haft så mange arrangementer på et år som jubilæumsåret, det afspejler sig også i økonomien da vi for første gang i mange år ikke har et plus på bundlinjen. Jeg vil dog ikke sige det går dårligt i foreningen nej det går faktisk rigtig godt selv om det

har været et dyrt år men det må vi tilskrive vores jubilæums arrangementer, men det kan vores kasserer berette meget mere om hvis dette er ønskeligt.

Vi har haft følgende arrangementer siden sidste generalforsamling:

Jubilæumsfest som var meget hyggeligt men lidt kold.

Så havde vi 2 gode foredrag med rundvisning på museet med Sanne Stenberg Hansen i april 2012 hvor der dog ikke mødte ret mange medlemmer op og det er meget beklageligt set i lyset at vi er ca. 800 medlemmer.

Så gik vi på sommer ferie, ja det vil sige at bestyrelsen havde en del møder hvor de skulle forsøge at planlægge næste års sæsons program.

Den 1. september 2012 lagde vi hårdt ud med Erik Kann som afholdt et glimrende kursus i Daisy forud for busturen til Rigsarkivet den 22. september 2012 med rundvisning og mulighederne for slægtsforskning på arkivet.

Imellem kurset om Daisy og Rigsarkivet havde vi lige vores Jubilæums sommer udflugt den 8. september som også var en kæmpe succes både vejrmæssigt og arrangementsmæssigt set.

Den 25. september havde vi i samarbejde med Rundetårns gruppen et arrangement i Rundetårn som sædva-

nen tro er vel tilrettelagte foredrag om "Magt, ære og retskaffenhed – historien om Berild Clausen. Afholdt af Jesper Vang Hansen".

I starten af oktober havde vores nye afdeling i Nordsjælland et foredrag i Nyboders mindestuer om søgning i Svenske databaser med bibliotekar Lone Wredstrøm og lokalet var fyldt til bristepunktet det er jo dejligt. Hvis der er medlemmer som har mulighed for at besøge dette lille sted kan det anbefales at bruge nogle timer der.

Sidste dag i oktober havde foreningens medlemmer mulighed for at hører på formanden her var emnet foreningens harddisk, jeg var lige ved at tro at der ikke kom nogen men så vidste det sig at de fremmødte ikke kunne komme ind da yderdøren var låst ved et uheld. Vi fik et par hyggelige timer til at gå med at gennemgå foreningens harddisk og snakket om forskellige muligheder der var med disken.

Den 7. november havde vi igen et rigtig godt foredrag med Erik Kann "På kryds og tværs i det gamle herredsfogedarkiv" hvor en veloplagt Erik Kann holdt sine velforberedte slægtsforsker kursus.

Den 28. november 2012 rundede vi året af med julearrangementet hvor der er hygge og afslappet atmosfære med julebanko og Jørns Quiz samt kaffe og kage og lidt snakken frem og til-

bage. På denne måde fik vi rundet jubelæums året af og gik næsten på juleferie, der var et lille arkivlørdag den 8. december hvor der ikke rigtig kom nogen.

Den 19. januar 2013 afholdt Frants Bøving My Heritage hvor han gennemgik alle mulighederne og viste både fordele og ulemper ved My Heritage og set ud fra det vejrmæssige synspunkt så var der ganske fint fremmøde.

Lørdag den 9. februar havde vi Billeder med titlen "Dengang og nu" med Ernst V. Hansen og efter fremmødet at se er det åbenbart populært at se gamle billeder for her var rigtig fint fremmøde, og de to timer han var der gik rigtig hurtigt og i kaffepausen var der rigtig godt gang i snakken. Hvor er det dejligt som formand se medlemmerne rigtig hygge sig til foredragene.

Så har vi weekend kurset den 9 og 10 marts med Camilla Luise Dahl som afholdte nogle super gode kursus dage hvor emnet om lørdagen var Kilder til slægtsforskning før år 1800, på en ellers fin solbeskinnet dag og her fik bestyrelsen helt sved på panden. Vi havde hele 64 fremmødte til dette arrangement, og da de fremmødte alle skulle have strøm da der skulle bruges pc var dette lidt af en logistik opgave men det lykkedes, hurra for det.

Søndagen var vejrmæssigt ikke så god her var sne blæst og snefygning men alligevel var der over 30 personer til dette ellers velforberedte arrange-

ment om Håndskrifter og skrifttyper før år 1800.

Vi har afholdt 9 arkiv dage med meget svingende fremmøde det generelle har været 2-5 deltager samt 4-5 fra bestyrelsen og dette er ikke acceptabelt der må vi overveje at skære ned på antal mødedatoer.

Jeg vil dog ikke slutte min beretning her for dette var kun en gennemgang af det sidste års program.

..

Dette bringer mig videre til vores medlemsantal i 2012, vi har nemlig rundet 740 medlemmer.

Vi har budt 52 nye medlemmer velkommen i foreningen i 2012, og til dem skal der herfra lyde et velkommen til jer. Medlemstallet er dog lidt mindre end i 2011 da fik vi 66, men så længe vi får flere i folden end der stopper er det godt set med vores øjne. Men vi har også måttet tage afsked med 26 medlemmer,

Som enten er døde eller slettede eller udmeldt.

Totalt set har vi fået 40 nye medlemmer. Det er jo rigtig dejligt.

Men vi skal ikke hvile på laurbærrene vi skal hele tiden arbejde på at få nye medlemmer, så hvis I kender nogen, som kunne være potentielle medlemmer, så få dem med til vores foredrag, og overbevis dem om at det er her de skal være medlem og et med-

lemskab i BSLF er et sted hvor man også har mulighed for at få noget igen af ny viden og hjælp.

Jeg vil også nævne vores blad "Anetræet" – som er udkommet i 4 eksemplarer i 2012, der har vi i jubilæumsåret som noget nyt valgt at trykke det i farver, det har længe været et ønske fra redaktøren, jeg håber også at resten af foreningen kan godkende vores valg af Anetræet i farver selv om det koster noget mere men nu er det ved at være til acceptable priser. Vi har også i 2012 udgivet et jubilæums hæfte som jeg håber alle medlemmerne har modtaget.

Jeg vil samtidigt slå på tromme for, at det er muligt at modtage bladet elektronisk, en af goderne ved det elektroniske blad er at man altid ved hvor det ligger nemlig på computeren, fylder ikke op i reolen eller andre steder samt at det ikke bliver støvet eller ødelagt.

Jeg vil også rette en stor tak, til de medlemmer og andre, som har sendt artikler til redaktion, de har alle bidraget til, at Anetræet er blevet som det er, men jeg vil dog opfordre jer der evt. ligger inde med en god historie eller andet med relevans for slægtsforsker eller lokalhistorie om at indsende til redaktøren. Det behøver ikke

at være store doktor afhandlinger det kan også være i er faldet over en god hjemmeside eller en note i en kirkebog som kunne tænkes at have andres interesse eller dele med andre medlemmer i foreningen, så er det en god måde at fortælle andre medlemmer at her er en god mulighed for at finde noget der kunne have deres interesser.

Hjemmesiden har manglet en webmaster et godt stykke tid nu og det ser ikke ud til at de hænger på træerne. Der er sket et par små ændringer på hjemmesiden det forgangne år, det nye der er kommet er at vi har fået et web forum som var en af de punkter der kom frem af den undersøgelse vi har haft kørende her i vinter.

Så tænker i sikkert det har vi ikke hørt noget om men det er så nyt at vi ikke har fået det annonceret endnu men det kommer. Når det sidste er klar på forum skal vi have fundet en eller flere der vil være moderato af dette.

Da bestyrelsen har rigeligt at se til mener jeg at dette bør varetages af en eller flere medlemmer uden for bestyrelsen men som er sat ind i det. Moderatorens arbejde består i at holde øje med de indlæg der kommer i forummet foregår i en ren og sober tone

og overholder de til enhver til gældende love og regler/vedtægter. Dette forum kommer kun op at køre hvis der er nogle medlemmer som vil stå som moderator. Så hvis dette lyder til at være interessant for nogle af jer der er her i dag så er det bare om at springe til, dette betyder ikke at man behøver at være bosiddende på Bornholm man kan sagtens være bosiddende i det øvrige land.

Vi har ryddet op i arkivet og reolen ved siden af vores skab i kælderen er blevet mere rydeligt og det er dejligt.

Vi har også fået en ekstra tidskrift hylde som er taget i brug, da vi får en del medlemsblade fra andre foreninger som medlemmerne har mulighed for at læse og evt. finde noget som kunne have jeres interesse samt se hvad der sker i andre foreninger.

En kæmpe stor tak til alle Jer, der har lavet et stykke arbejde for foreningen, stort eller lille, som har været til fælles gavn for foreningens medlemmer.

Jeg vil også takke de medlemmer som har doneret penge til foreningen, Og til sidst vil jeg rette en stor tak til den øvrige bestyrelse for samarbejdet i året, der er gået.

Vores mål i 2013 er at fortsætte med at finde nogle gode foredragsholdere, både ovrefra, men også nogle lokale. Bestyrelsen vil igen i år, prøve at få mindst 1 foredragsholder pr. måned. Det er ikke altid lige nemt at få dem til Bornholm, da der er flere og flere, der ikke gider rejse så langt for at holde foredrag eller også ikke vil holde foredrag til de honorarer på 2000 kr. for 2 x 45 min jeg har været i kontakt med vedkommende som har skrevet Bornholm besat og vi har endda været behjælpelig med at finde personer som han kunne interviewe og han vil have 7-8000 kr. Plus rejse omkostninger og det altså i overkanten af hvad vi formår her i foreningen.

Til slut vil jeg gerne have lov til at sige tak til alle medlemmer for det forgangne år. Tak til alle jer der har sluttet op om foreningens arrangementer.

Tak til den øvrige bestyrelse for godt samarbejde i det forgående år.

Tak til Frants Bøving som stopper som næstformand og medlem af bestyrelsen siden foreningen startede og alt godt i dit fremtidige slægtsforsker liv.

Så vil jeg slutte denne beretning med, at sige tak for jeres tålmodighed, og vel mødt til en ny, og forhåbentlig lige så god sæson i 2013-14. Tak

Læst på Generalforsamlingen d. 23. marts 2013

- - - - - O O O - - - - -

➤ **BSLF Greve**

Referat af mødet den 3. april 2013 i Gersagerparken 35 fra kl. 19-21

Lokalerne er venligst stillet til rådighed af Sydkystens Slægtshistoriske Forening og alle møderne vil blive holdt der.

Tilstedet var: Lene Nilausen, Inge Lise Bentsen, Jørn Nordahn Frederiksen, Frank Jacobsen, Grete Modin Grundtvig, Andje Schwalm, Mogens Mikkelsen, Esther Grønbech Kure, Bjarne Fallesen og Lise Krøner.

Efter Bjarne Fallesen bød velkommen og fortalte om vort formål med at starte denne gruppe under Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forening.

Formålet er, at vi kan hjælpe hinanden og udveksle erfaringer.

Derefter enedes man om en præsentationsrunde. Det gav også anledning

til en god snak om, hvor kommer vi fra og "hvorfor".

Derefter blev der uddelt skemaer, som vi skal bruge fremover, for at se, om der er sammenfald i slægterne og danne grundlag for, at vi kan arbejde i mindre grupper.

Der vil pr. mail blive sendt skemaer ud, så man kan svare elektronisk og skemaer vil så blive sat i system efter stednavnene til næste møde.

Der var en rigtig god stemning og allerede gang i drøftelserne om, hvilke programmer der bliver brugt og enkelte havde stamtræ med.

Vi har allerede fået en henvendelse fra en person, der vil komme og holde et foredrag for os, hvilket vi selvfølgelig siger ja tak til.

Der var stemning for, at vi holder møderne den første onsdag i hver måned kl. 19 og næste gang bliver den 1. maj 2013 derefter holder vi sommerferie til den 4. september.

Mødet sluttede kl. 21.00.

Referent: Lise Krøner

- - - - - 0 0 0 - - - - -

➤ Nyheder samlet siden sidste blad.

Født & Døde

Langt over 100.000 bornholmske Ane

Lill-May Didriksen har registreret langt over 100.000 fødsler på Bornholm.

Alle fødte fra 1815 til 1940 ligger ordnet på BSLF's hjemmeside, en stor del af dem er også registreret døde.

Hermed har vi, der har bornholmske forfædre, fået et fantastisk værktøj til at finde dem vi evt. mangler.

Skulle du finde en Ane som Lill-May, ikke har kunnet finde død, må du meget gerne meddele det til Lill-May på lill-may@privat.dk.

Skulle du finde en fejl i det indtastede, må du også meget gerne meddele det.

Hvis vi alle sender de oplysninger vi har, bliver det så fuldkomment som muligt.

Du finder det på www.bslf.dk under punktet fødte/døde.

Stor respekt for alle ildsjæle.

Anette Schönwandt

- - - - - 0 0 0 - - - - -

➤ **Nyt fra Bornholms Ø-arkiv**

Den lange vinter har nu sluppet sit greb i os og sommeren er på vej.

Sommeren bringer ofte forandringer og det gør den også på Ø-arkivet.

Vi er på Ø-arkivet blevet pålagt at prioritere vores opgaver anderledes og vi skal fremover arbejde mere med vores kommunale opgaver og arkivalier.

På sigt skulle det gerne være en gevinst for alle som benytter Ø-arkivets materialer. Vi har meget liggende i de kommunale arkivalier, som kan bidrage til den lokalhistoriske forskning.

Sådan som vi opbevarer arkivalierne på nuværende tidspunkt, gør at de stort set ikke er tilgængelige for andre end personalet på Ø-arkivet.

Vi starter i den kommende tid et større projekt med at få gennemgået, pakket og registreret arkivalierne.

På den måde vil det kunne gøres søgbart, så det bliver muligt at få arkivalierne stillet til rådighed på vores læsesal.

Dette projekt gør at vi bliver nødt til at prioritere medarbejdernes arbejdstid anderledes og det betyder at vi må ændre vores åbningstider.

Fremover vil vi have åbent:

Mandag	10:00 – 14:00
Tirsdag	L u k k e t
Onsdag	12:00 – 17:00
Torsdag	10:00 – 14:00
Fredag	10:00 – 13:00

Vi håber at alle vil kunne finde et tidspunkt indenfor denne ramme til at besøge os, men beklager selvfølgelig de gener det må påføre nogle af vores brugere.

Ændringerne kommer til at træde i kraft fra 1. maj 2013.

Arkivleder Anette Eriksen

- - - - - 0 0 0 - - - - -

➤ **"Dette Bogværk er den bedste Gave til Bornholms Landmænd"**

Om "Sladrebogen" og EGO - Ernst G. Olsen

Boghandler Ernst G. Olsen havde fra 1943 sin forretning og bolig i Snellemark 3, strækningen mellem Storegade og Grønnegade på den nordre side. Den gang – inden bombardementerne i maj 1945 ryddede så gevaldigt op i gaderne i Rønne - hed den vestligste del af gadeforløbet ned til havnen endnu Vestergade.

Ernst G. Olsen hørte til blandt de uheldige rønneboere, hvis bolig og virksomhed fik en fuldtræffer. Hans forretning blev jævnet med jorden. Han etablerede sig midlertidigt på tomten og reklamerede som altid med "Bogladen med de mange Bøger".

Genopbygningen blev besværlig, men det lykkedes for Ernst G. Olsen at få bygget sig en ny bolig og forretning på adressen Snellemark 21. Nyt gade-nummer fordi Vestergade nu var blevet til en del af Snellemark.

Ved juletid i 1947 udsendte Ernst G. Olsen, en "Vigtig Meddelelse fra "EGO" til Bornholms Landbrugere".

Det var en reklame, hvori han først og fremmest orienterede om et kommende værk "Bornholms Historie – om Øens Landbrug og dets Biografier".

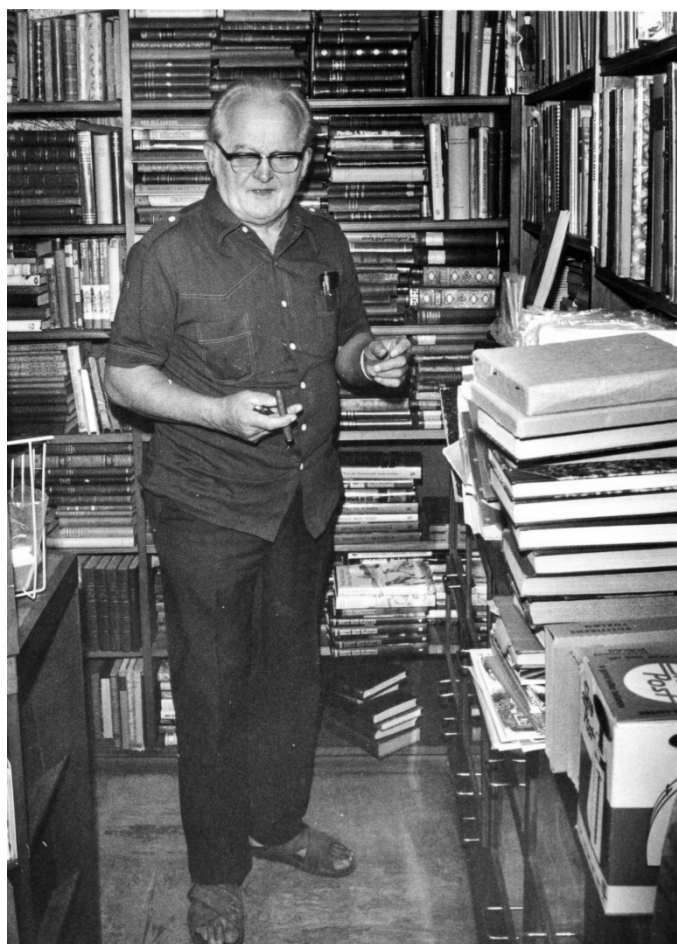

Ernst G. Olsen fortæller, at "Amtshistorisk Forlag", Aarhus allerede i 1946 gennem kolportører havde solgt – men endnu ikke trykt – et bogværk – som Ernst G. Olsen omtaler som det mest fuldkomne Standardværk af blivende Værdi! Adskillige landmænd havde allerede tegnet abonnement på værket, som boghandler Olsen nu havde overtaget – og – som han forklarer i skrivelsen – da han selv er landmandssøn fra Sæderegård i Klemensker – har han de bedste forudsætninger for at gennemføre projektet på bedste vis.

I værkets del med biografierne vil samtlige bornholmske ejendomme på over en tønne hartkorn og derover blive beskrevet, uanset om disses ejere har bestilt bogen, og tillige optages alle mindre landbrugsejendomme,

hvis ejere har bestilt bogen.

Rent praktisk vil hans medarbejder, Viggo Holm – også landmandssøn, fra Asseregård i Klemensker – komme forbi med en korrektur af den pågældende ejendoms biografi og man forventer så samtidig at kunne modtage et skarpt og godt billede af ejendommen til gengivelse i bogen.

I 1948 afleverede Ernst G. Olsens medarbejder en skrivelse til de landmænd, der ikke var hjemme, da korrektoren skulle gennemgås. Heri fortalte han, at det forarbejde han havde modtaget fra det århusianske forlag skulle omarbejdes, og at det nu var sket med hjælp fra øens folkeregistre,

amtsstuen m.v. Derudover havde Ernst G. Olsen købt reproduktionsretten til Sylvest Jensens bornholmske luftfotografier – og han supplerede med, at hvis man ønskede flere luftfotos af sin ejendom modtog han bestillinger – og anbefalede især ”den nye collorerede Udførelse”.

Udgivelsestidspunktet kunne han endnu ikke udtale sig om.

Men værket kom i 1950 på Ernst G. Olsens forlag. Det var en meget stor opgave, men det var en af de bøger som bornholmerne kom til at holde rigtig meget af – ”Sladrebogen” kaldes den endnu. Heri kunne man få oplysninger om sine naboer og genboer, hvornår de var født, af hvem, hvem de var gift med og hvor mange børn; osv. Slidt til laser blev bøgerne, udbudt til høje priser hos antikvarboghandlerne – og bestemt et ”Standardværk af blivende Værdi”.

Ernst G. Olsen udgav også – blandt meget andet - ”Bornholm Bombet, Besat, Befriet” – den ”enestaaende bornholmske Succes, Dybtryks-Billedværket” (kaldte han det selv) samt Ludvig Mahlers bog om Krølle Bølle: Bobbarækus Filiækus ”Alle Børn vil blive henrykte for at faa den”. Ernst G. Olsen skrev videre om billedbogen fra 1948: ”Morsomt og belærende skildrer den Troldegen Krølle-Bøllens eventyrlige Oplevelser under hans Rejse rundt til alle Bornholms Seværdigheder. L. Mahler Jørgensen (Fuldmægtig ved de bornholmske Jernba-

ner) tegnede den oprindelig kun til sine egne Børn, for at de paa en sjov Maade kunde lære deres Fødeø at kende. Men en bornholmsk Forlægger fik den at se og blev uhyre begejstret: den burde ud og mere og glæde alle danske Børn! Den har allerede haft et Salg, der overtraf de mest optimistiske Forventninger – og er overalt blevet modtaget med overvældende Begejstring. (For Eks. blev vi hver Morgen i nogle Maaneder vækket af vores toaarige Søns Forlangende paa "Bobbarækus-Filiækus" – hans allerkæreste Billedbog!).

Bornholms Museum fik i 2007 overdraget en stor del af de mange luftfotos, der var blevet benyttet i sladrebogen. En virkelig enestående samling.

Billederne fra oven:

Fra Ernst G. Olsens første boghandel i Snellemark 3, 9. januar 1945. Foto Sv. Parksø.

Boglade på bombetomten 1945. Olsen

skrev om forholdene, at han i to drøje vintre havde klaret sig under de forhold – og der ville nok gå to år endnu, inden en ny bygning ville være færdig. "For den nye Gade (Snellemark blev udvidet og reguleret) ligger, hvor min Boglade laa før." Foto Rønne Kommune.

Boghandlen i Snellemark 21. Ernst G. Olsen udlejede forretningen 1. december 1977 til en person, der ville føre bogladen videre og vedkomme de lejede lokalerne indtil ejendommen blev solgt 1. januar 1980. Herefter overtog først Hedeselskabet og senere et biludlejningsselskab lejemålet af butikken. Efterfølgende har der både været rejsebureau og restaurant. Foto Bornholms Tidende 1980.

"Boghandler Barfod", Ernst G. Olsen i sin boglade med de mange bøger. Foto Bornholmeren 1976. Billedet er taget i anledning af Ernst G. Olsens 70års fødselsdag. Den gamle boghandler døde i 2000.

Sylvest Jensens luftfoto af Søgaard i Østermarie; billedet er benyttet i "Sladrebogen" s. 388.

Ann Vibeke Knudsen
April 2013.

- - - - - O O O - - - - -

➤ Konkurrencen

1. Hvad er navnet på foreningens nye bestyrelsesmedlem?
2. Hvor mange år har Frants Bøving siddet i bestyrelsen?
3. Hvilket gotisk bogstav er dette?
4. I hvilket sogn ligger Flæskedal?
5. Hvornår er det Jacobus et Philip-pus?
6. Hvor mange mm. er en Skrupel?.
7. Hvilken møntenhed er dette
 ?
8. Hvad er et skuffebarn?

----- o o o -----

Der er 1 gavekort lydende på 200 kr. som præmie hver gang.

Der trækkes lod blandt alle indkomne rigtige svar.

Alle besvarelser skal være formanden i hænde senest den 01. aug. 2013.

Svarene sendes til Hans Ressel,
Dampmøllegade 11, 3700 Rønne.

På et postkort eller lignende eller sendes på E-mail: kon@bslf.dk

Mærkes "Konkurrence".

----- o o o -----

Svar på sidste konkurrence

1. Greve
2. Betød, at pågældende automobil også måtte køre på øens biveje
3. Camilla Luise Dahl
4. Hoby i Skåne
5. Ibsker, Knudsker (Rønne)
6. Dokument til vornede, stavnsbundne ell. Til personer under militæret som bevis for frigørelse fra forpligtelserne.
7. h
8. 185,2 meter.

----- o o o -----

Tillykke til vinderen af konkurrencen:
Medlems nr. 654.07
Illona Aakerman

----- o o o -----

Afsender: Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forening, Storegade19a, 3790 Hasle, DK

Bestyrelsen

Formand: *Hans Ressel*

Tlf. 56 95 81 82

E-mail: fm@bslf.dk

Næstformand: *Hans Vindahl Pedersen*

Tlf. 56 95 77 76

E-mail: nf@bslf.dk

Kasserer: *Tonni Jørgensen*

Tlf. 56 96 45 58

E-mail: ks@bslf.dk

Sekretær: *Fie Ellebye*

Tlf. 56 99 00 77

E-mail: sk@bslf.dk

Best. medlem: *Susanne Ressel*

Tlf. 56 95 81 82

E-mail: 1bm@bslf.dk

Best. medlem: *Poul Erik Regnersen*

Tlf. 56 96 41 18

E-mail: 2bm@bslf.dk

Suppleant: *Ilse Pihl*

Tlf. 56 95 70 55

E-mail: 1s@bslf.dk

Suppleant: *Jack Funch*

Tlf. 56 99 00 77

E-mail: 2s@bslf.dk

Adresse: *Pingels Allé 1, 3700 Rønne*

E-mail: info@bslf.dk

Hjemmeside: www.bslf.dk

Giro nr.: 527 - 4621

Webmaster: *Philip Kofoed*

E-mail: wm@bslf.dk

Åbningstider Bornholms Ø- arkiv

Mandag **10:00 – 14:00**

Tirsdag **L u k k e t**

Onsdag **12:00 – 17:00**

Torsdag **10:00 – 14:00**

Fredag **10:00 – 13:00**

Lørdag **L u k k e t**